

p.dyr. H. Laroča
20.04.15

PREZYDENT MIASTA INOWROCŁAWIA

Inowrocław, dnia 10 kwietnia 2015r.

BP.030.9.2015

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 21.04.15
nr 2367 podpis. [signature]

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 20.04.15.
nr 1580 podpis. [signature]

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z wystąpieniem przez Senat RP na podstawie art.76 ust.1 Regulaminu Senatu o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy – Kodeks wyborczy, wnoszę o uwzględnienie w tym projekcie dotatkowej propozycji nowelizacji, zgłoszonej poniżej w trzech wariantach.

Ustawa

z dnia

zmieniająca ustawę o samorządzie powiatowym

Art.1. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 i 645 oraz z 2014r., poz. 379 i 1072) wprowadza się następujące zmiany:

Wersja I

- 1) w art. 91 po ust.2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Rada Ministrów może nadać, na wniosek właściwej rady miejskiej, miastu, w którym przewodniczącym organu wykonawczego w dniu 31 grudnia 1998r. był prezydent miasta liczącego powyżej 50 tys mieszkańców, prawa powiatu, jeżeli miasto to ma niezbędną infrastrukturę do wykonywania zadań powiatowych, a nadanie tego prawa nie ograniczy wspólnotom samorządowym, wchodzącym w skład dotychczasowego powiatu, dostępu do usług publicznych o charakterze powiatowym.”.

Wersja II

1) w art. 3 w ust. 5 w pkt. 4 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) nadaniem statusu miasta na prawach powiatu miastu, w którym przewodniczącym organu wykonawczego w dniu 31 grudnia 1998r. był prezydent miasta liczącego powyżej 50 tys mieszkańców.”,

2) w art.91 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Prawa powiatu przysługują także miastu, w którym przewodniczącym organu wykonawczego w dniu 31 grudnia 1998r. był prezydent miasta liczącego powyżej 50 tys mieszkańców, jeżeli nadano mu status miasta na prawach powiatu na podstawie przepisów rozdziału I.”.

Wersja III

1) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art. 91.1. Prawa powiatu przysługują miastom:

- 1) w których przewodniczącym organu wykonawczego w dniu 31 grudnia 1998 r. był prezydent miasta liczącego powyżej 50 tys mieszkańców;
- 2) które z dniem 31 grudnia 1998 r. przestały być siedzibami wojewodów, chyba że na wniosek właściwej rady miejskiej odstąpiono od nadania miastu praw powiatu;
- 3) którym nadano status miasta na prawach powiatu, przy dokonywaniu pierwszego podziału administracyjnego kraju na powiaty.

2. Prawa powiatu przysługują także miastu, które z dniem 31 grudnia 1998r. przestało być siedzibą wojewody i wobec którego, na wniosek rady miejskiej, odstąpiono od nadania praw powiatu, jeżeli nadano mu status miasta na prawach powiatu na podstawie przepisów rozdziału I.”.

2) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu:

„Art. 91a.1. Powiat, z którego, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zostało wyłączone miasto, o którym mowa w art. 91 ust.1, pozostaje odrębnym powiatem, jeżeli:

- 1) liczba gmin wchodzących w skład tego powiatu, po wyłączeniu z niego miasta, jest nie mniejsza niż przeciętna liczba gmin w pozostałych powiatach wchodzących w skład województwa, na którego obszarze położony jest powiat oraz
- 2) liczba mieszkańców powiatu, o którym mowa w pkt. 1, jest nie mniejsza od przeciętnej liczby mieszkańców pozostałych powiatów wchodzących w skład województwa, na którego obszarze położony jest powiat.

2. Powiat, z którego zostało wyłączone miasto, niespełniający warunków określonych w ust. 1 podlega zniesieniu, a gminy wchodzące w jego skład włącza się do innego powiatu lub innych powiatów. Przepis art. 3 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”.

Uzasadnienie

Od blisko 10 lat występuję z propozycjami do Sejmu RP, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, na forum Zespołu ds. Ustrojowych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w tym z konkretnymi zapisami ustawowymi dotyczącymi przyznania miastom takim jak Inowrocław statusu powiatu. Propozycje zmian ustawowych, o których mowa wyżej, wskazywały konkretne przesłanki dające podstawę do przyznania tym miastom statusu powiatu, a także konkretne propozycje rozwiązań dla dotychczasowych powiatów, po wyłączeniu z nich miast.

Tymczasem, w kolejnej skierowanej do Sejmu RP nowelizacji ustawy o samorządzie powiatowym zmierzającej do poszerzenia kategorii miast mogących uzyskać prawa powiatu, znów pominięte zostały średnie miasta prezydenckie takie jak Inowrocław, których liczba mieszkańców 31 grudnia 1998r. i nadal wynosi powyżej 50 tys przy uwzględnieniu zaś interesów takich miast jak Sieradz i Ciechanów, w których nigdy nie zamieszkiwało 50 tys mieszkańców.

Pragnę więc przypomnieć argumenty, którymi na przestrzeni ww. lat uzasadniałem zgłaszane przez siebie inicjatywy legislacyjne w omawianym zakresie.

W wyniku reformy administracji publicznej z dniem 1 stycznia 1999 r. powstały, oprócz gmin, kolejne jednostki samorządu terytorialnego – powiaty i województwa.

Dokonano wówczas podziału miast, w których przewodniczącym organu wykonawczego był prezydent miasta (miasta prezydenckie), na dwie kategorie: na miasta mające jednocześnie status powiatów (tzw. powiaty grodzkie) i na miasta pozbawione tego charakteru, włączone w skład powiatów ziemskich. O zaliczeniu danego miasta do określonej

kategorii nie decydowały kryteria merytoryczne, takie jak np. wielkość miasta, liczba ludności.

Status powiatów grodzkich uzyskały, na mocy art. 91 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, miasta liczące więcej niż 100.000 mieszkańców oraz miasta, które przestały być siedzibą wojewody z dniem 31 grudnia 1998 r., a także miasta, którym nadano status miasta na prawach powiatu, przy dokonywaniu pierwszego podziału administracyjnego kraju na powiaty (Świnoujście, Sopot, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Żory, Mysłowice). W konsekwencji mamy dziś miasta liczące poniżej 50.000 mieszkańców, w których rada miejska realizuje równocześnie zadania rady powiatu, a prezydent – starosty (np. Krosno, Sopot, Skierniewice), a z drugiej strony miasta o połowę większe, w których władza podzielona jest między: prezydentem, starostą, zarządami dróg wojewódzkich, krajowych itd. (np. Inowrocław, Lubin, Ostrowiec Świętokrzyski, Gniezno, Ostrów Wielkopolski).

Przepis art. 91 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 1999 r., z którym to dniem wprowadzony został nowy podział terytorialny państwa, dopuszczał możliwość nadania przez Radę Ministrów na wniosek właściwej rady miejskiej, miastu liczącemu mniej niż 100.000 mieszkańców prawa powiatu, jeżeli miasto to ma niezbędną infrastrukturę do wykonywania zadań powiatowych, a nadanie tego prawa nie ograniczy wspólnotom samorządowym, wchodzącym w skład dotychczasowego powiatu, dostępu do usług publicznych o charakterze powiatowym. Na skutek nowelizacji tegoż przepisu z dniem 30 maja 2001 r., powyższa możliwość została uchylona.

Zatem, w pierwszej kolejności wnoszę o przywrócenie w przepisie art. 91 ustawy o samorządzie powiatowym powyższego rozwiązania i wyposażenie średnich miast prezydenckich w możliwość uzyskania statusu miast na prawach powiatu.

Wraz z wejściem w życie reformy administracyjnej kraju część miast średniej wielkości, tzw. prezydenckich nie tylko, że nie uzyskała prawa do realizacji nowych zadań publicznych, do wykonywania których była przygotowana, lecz zabrano im, w drodze aktów ustawowych, możliwość realizacji niektórych, do tej pory dobrze wykonywanych zadań (rejestracja pojazdów, wydawanie praw jazdy, czy wydawanie pozwoleń na budowę). Nowe oraz zabrane zadania ustawodawca przekazał głównie nowo utworzonym powiatom.

Utworzenie powiatów ziemskich, do których zostały włączone miasta prezydenckie, znacznie skomplikowało zarządzanie tymi miastami oraz utrudniło ich rozwój gospodarczy. Ilość problemów społeczno – gospodarczych rośnie bowiem wraz z wielkością miasta. W miastach liczących powyżej 50 tys. mieszkańców powinna obowiązywać ta sama zasada: „jedno miasto – jeden gospodarz”. Tego oczekują mieszkańcy miast od swoich reprezentantów wybieranych w wyborach bezpośrednich. Posiadanie statusu miasta – powiatu grodzkiego usprawnia zarządzanie miastem. To przecież prezydent miasta jest najczęściej adresatem wniosków i żądań mieszkańców, w których, nie mając kompetencji starosty, nie może udzielić pomocy.

Od prezydenta miasta oczekuje się walki z bezrobociem, w sytuacji, kiedy powołane do tego jednostki – urzędy pracy nie podlegają jemu, lecz staroście.

Najważniejsze ulice w mieście są własnością powiatu, województwa lub rządu. Istnienie czterech zarządców dróg na terytorium jednej gminy (miasta) uniemożliwia spójne działanie w zakresie ich utrzymania czy inwestycji. W wielu, nawet niedużych miastach, dochodzi do paradoksu, że ulice jednego miasta sprząta kilka firm. Mieszkańcy swoje uwagi dotyczące np. stanu ulic w mieście muszą kierować do czterech zarządców tych dróg lub do trzech różnych jednostek zarządzających na nich ruchem. Prezydent powyżej 70 tys. miasta musi mieć zgodę starosty na ustawienie na „swojej” ulicy np. znaku zakazu postoju. W granicach miasta obowiązują też różne stawki opłat za zajęcie pasa drogowego lub parkowanie w strefie płatnego parkowania ustalane przez czterech zarządców tych dróg. Przystanki autobusowe są własnością zarządcy drogi, lecz wiaty na tych przystankach są własnością miasta. Instalacje wodociągowo – kanalizacyjne układane pod ulicą kategorii powiatowej na terenie miasta obciążane są corocznymi, horrendalnymi opłatami za zajęcie pasa drogowego.

Prezydent miasta nie może prowadzić spójnej polityki oświatowej i lepiej gospodarować mieniem oświatowym, bo szkoły ponadgimnazjalne nie są miejskie, lecz powiatowe. Prowadzi to do takich sytuacji, że budynek po zlikwidowanej szkole ponadgimnazjalnej powiat sprzedaje często po cenie niższej od dokonanej wyceny (niewielki popyt na tego typu nieruchomości), a mógłby on służyć np. na cele oświatowe lub administracyjne, gdyby ten sam podmiot był organem prowadzącym te szkoły. Podobnie jest z nauczycielami ze zlikwidowanej szkoły ponadgimnazjalnej, którzy nie mogą być przeniesieni do szkoły prowadzonej przez miasto.

Na różnych poziomach administrowania występuje również pomoc społeczna oraz sprawy związane z architekturą. Realizując ustawowo przypisane gminie zadania z zakresu miejskiej infrastruktury komunalnej, miasto musi płacić powiatowi za zajęcie pasa drogowego ulic położonych na terenie miasta, tylko dlatego, że są to ulice powiatowe.

Mieszkańcy miasta mogli wcześniej wiele spraw, o których mowa wyżej, załatwić w jednym urzędzie, obecnie zmuszeni są załatwiać je w różnych urzędach, przy czym nim skierują sprawę do właściwego urzędu, trafiają najczęściej do urzędu miasta w przeświadczeniu, że tu mogą załatwić swoją sprawę.

Mamy „podwójne” domy kultury, z których korzysta ta sama młodzież miejska, „podwójne” biblioteki, a przede wszystkim „podwójną” niepotrzebną administrację.

Wszystko to budzi duże niezadowolenie i częste interwencje mieszkańców miasta kierowane pod adresem prezydenta miasta, jako tego, którego uważają za gospodarza miasta.

Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom prezydenci miast średniej wielkości domagają się, już od sześciu lat, zrównania szans rozwojowych ich miast poprzez zlikwidowanie barier, jakie wiążą się z wchodzeniem w skład powiatów ziemskich. Mieszkańcy miast przyjmowali w tej sprawie rezolucje, a rady podejmowały uchwały.

Prezydenci tych miast dwukrotnie, po spotkaniu w Inowrocławiu oraz w Tomaszowie Mazowieckim, wysłali swoje stanowisko do Premiera.

Aby mogło urzeczywistnić się, tak oczekiwane przez mieszkańców, rozwiązanie oparte na modelu „jedno miasto – jeden gospodarz” konieczna jest zmiana ustawy, która umożliwi miastom prezydenckim liczącym powyżej 50 tys. mieszkańców uzyskanie statusu powiatów grodzkich. Zmiana ustawy nie spowoduje wzrostu liczby powiatów.

Z poważaniem

Ryszard Brejza

Prezydent Miasta Inowrocławia